

Ελλάδα: η πρώτη χώρα της Ευρωζώνης στην οποία θα εγκαθιδρυθούν Ειδικές Οικονομικές Ζώνες

του Γιάννη Μηλιού

Σε μια προσπάθεια να μεταθέσει τη συζήτηση από το νέο γύρο αφαίμαξης του κόσμου της εργασίας (και της ανεργίας), η κυβέρνηση παραγγέλνει πρωτοσέλιδα άρθρα για την πολυπόθητη «ανάπτυξη», η οποία όλο έρχεται και ποτέ δεν φτάνει. Εξάλλου, εκεί που οδηγούνται πλέον τα πράγματα, στην πλήρη αποσάθρωση του κοινωνικού ιστού, το μόνο που μένει στην κυβέρνηση είναι να σιωπά για το παρόν και να μιλά για ένα υποτίθεται ευοίωνο μέλλον με όσο πιο θολές διατυπώσεις γίνεται. Ο υπουργός ανάπτυξης αναγκάζεται να ανακοινώνει ξαναζεσταμένους δεκάλογους αναπτυξιακών μέτρων (οι οποίοι έχουν υποστεί εύστοχη κριτική από τον ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ¹), για να μην υποχρεωθεί να σερβίρει μόνο του το κυρίως πιάτο, που αποτελεί μια από τις κεντρικές πολιτικές της νεοφιλελεύθερης αναδιάρθρωσης που επιχειρείται: τις κατ' ευφημισμό ονομαζόμενες Ειδικές Οικονομικές Ζώνες (ΕΟΖ), περιοχές εγκλεισμού φτηνής εργασιακής δύναμης, τα σύγχρονα bantustan² των ευρωπαϊκών κοινωνιών.

Τι είναι οι ΕΟΖ; «[...] οριοθετημένες ζώνες (περιοχές) οι οποίες συνήθως έχουν διαφορετικό φορολογικό, εργασιακό ή/και διοικητικό καθεστώς σε σχέση με την υπόλοιπη επικράτεια της κάθε χώρας. [...] Οι ζώνες αυτές έχουν διάφορες μορφές όπως ζώνες ελεύθερου εμπορίου (διασυνοριακές περιοχές ή και ολόκληρα κράτη), ειδικές οικονομικές (φορολογικές) αποθήκες εμπορευμάτων, «ελεύθερα λιμάνια», ζώνες προώθησης εξαγωγών όπως οι μακιλαδόρας στα βόρεια σύνορα του Μεξικού με τις Η.Π.Α. κ.α..[...]».³

Παρότι για λόγους εύρυθμης λειτουργίας του ανταγωνισμού απαγορεύεται η λειτουργία ΕΟΖ στις χώρες της Ευρωζώνης, ο κ. Χατζηδάκης πιστεύει ότι πρέπει να καμφθούν οι αντιρρήσεις της ΕΕ και να δοθεί η δυνατότητα στην Ελλάδα να δημιουργήσει τις δικές της maquiladoras. Συγκεκριμένα ο κ. Χατζηδάκης στις 12/7/2012 δήλωσε: «Με τις ΕΟΖ δεν ζητάμε χρήματα από τους εταίρους αλλά να μας δοθεί η δυνατότητα να προσελκύσουμε επενδύσεις, σεβόμενοι το εργασιακό

¹ Γ. Σταθάκης: «Ανέξοδα και παρωχημένα τα μέτρα Χατζηδάκη», *Αυγή* 4/8/2012.

² Περιοχές στις οποίες μόνο μπορούσαν να κινούνται οι μαύροι πολίτες της Ν. Αφρικής την περίοδο του apartheid.

³ <http://leftlab.gr/article63>

καθεστώς, αλλά με άλλα επιμέρους κίνητρα». Και η ΕΣΕΕ επίσης στις 5/7/2012 προτείνει δια στόματος του προέδρου της κ. Κορκίδη τη δημιουργία Ειδικών Οικονομικών Περιοχών (ΕΟΠ) σε παραμεθόριες περιοχές της χώρας και στα λιμάνια. Στις περιοχές αυτές, προτείνει η ΕΣΕΕ, να υπάρχει ένα ειδικό φορολογικό καθεστώς και transit υπηρεσίες οι οποίες θα ενισχύσουν το διαμετακομιστικό εμπόριο. Το σχέδιο που παρουσιάζεται στο φιλο-μνημονιακό τύπο είναι να ξεκινήσει η δημιουργία ΕΟΖ στο ναυπηγοεπισκευαστικό τόξο από το Πέραμα έως την Σύρο και στη συνέχεια να επεκταθεί σε διάφορες περιφέρειες της χώρας (είναι γνωστό ότι η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης έχει παραλάβει ήδη οικονομοτεχνική μελέτη για τη δημιουργία ΕΟΖ στην περιοχή της από την CAPITAL MARKETS EXPERTS A.E.).

Από πολλές πλευρές ακούγεται το επιχείρημα ότι οι ΕΟΖ αποτελούν «απώλεια εθνικής κυριαρχίας», «ληηλασία της Ελλάδας από τους ξένους», «απόβαση των Γερμανών στην Ελλάδα» κτλ. Το σίγουρο είναι ότι δεν συμφωνεί το ελληνικό κεφάλαιο με αυτήν την ανάλυση. Αν ο σκοπός ήταν να μπλοκαριστεί η πρόσβασή του στις ζώνες αυτές προς όφελος επιχειρήσεων που προέρχονται από άλλα κράτη, το ελληνικό κεφάλαιο θα αντιδρούσε. Προς το παρόν εκφράζονται κάποιες αντιρρήσεις από την πλευρά μερίδας βιομηχάνων, αλλά οι αντιρρήσεις έχουν να κάνουν με τη μη επέκταση των ΕΟΖ, δηλαδή τη σχεδιαζόμενη δημιουργία τους μόνο σε συγκεκριμένες περιφέρειες της χώρας! Το βέλτιστο για τους αντιρρησίες βιομηχάνους θα ήταν να δημιουργηθούν θεματικές ΕΟΖ σε ολόκληρη την επικράτεια: «Δεν είναι μικρότερη η ανεργία στη Θεσσαλία, απ' ό,τι στη Θράκη και δεν είναι μικρότερη η έλλειψη ρευστότητας στη δική μας περιφέρεια απ' ό,τι στον βορρά», αναφέρουν από κοινού ο πρόεδρος του ΣΘΕΒ (Συνδέσμου Θεσσαλικών Επιχειρήσεων-Βιομηχανιών) και του ΕΒΕΛ (Επιμελητηρίου Λάρισας) στις 16/7/2012, σχολιάζοντας πρόταση του ΕΒΕΑ για δημιουργία ΕΟΖ μόνο σε κάποιες περιφέρειες, στην εφημερίδα *Ελευθερία*.

Εκείνο που είναι σημαντικό για το κεφάλαιο στην παρούσα φάση είναι να βρεθεί η διέξοδος από την κρίση σε βάρος της εργασίας, με αύξηση του βαθμού εκμετάλλευσης της εργασιακής δύναμης. Η εκκαθάριση που προκαλείται από την κρίση και η συνεπακόλουθη ανεργία δημιουργεί τις προϋποθέσεις ώστε οι εργαζόμενοι να είναι διατεθειμένοι όχι μόνο να συναινέσουν σε αμοιβές κατώτερες των όποιων συλλογικών συμβάσεων έχουν απομείνει, αλλά ακόμη και να δεχθούν

τους οποιουσδήποτε επαχθείς όρους αρκεί να βγουν από την κοινωνική απομόνωση της ανεργίας και να ενταχθούν στον ενεργό ιστό του κοινωνικά αναγνωρίσιμου παραγωγικού δυναμικού. Οι ΕΟΖ δεν είναι παρά ένα εργαλείο που πιθανόν να χρησιμοποιηθεί προς αυτήν την κατεύθυνση, πιθανόν και όχι, αν για παράδειγμα ο κατώτατος μισθός πέσει τόσο χαμηλά που ολόκληρη η ελληνική επικράτεια αποκτήσει χαρακτηριστικά ΕΟΖ, ή ο φορολογικός συντελεστής για τα κέρδη γίνει πολύ χαμηλός, ή η εργασιακή νομοθεσία τροποποιηθεί κατάλληλα κλπ.

Η κυβέρνηση προσπαθεί να μειώσει το μισθό και να μειώσει το φορολογικό συντελεστή επί των κερδών σε βαθμό που να είναι ολόκληρη η Ελλάδα μια ΕΟΖ. Επειδή όμως κάτι τέτοιο αποδεικνύεται χρονοβόρο και δύσκολο λόγω των αγώνων των εργαζομένων και των ανέργων, οι ΕΟΖ αποτελούν μια λύση «σαλαμοποίησης» της χώρας, δηλαδή κατάτμησής της ανάλογα με τις ανάγκες του κεφαλαίου σε περιοχές υποβαθμισμένης εργασιακής δύναμης διαφορετικών κλιμάκων. Έτσι οι αντιδράσεις θα περιοριστούν, θα είναι χωρικά εντοπισμένες και πιο εύκολα διαχειρίσιμες επικοινωνιακά αλλά και κατασταλτικά.

Μπορεί να προχωρήσει ένα τόσο εφιαλτικό σχέδιο; Είναι βέβαιο ότι η απάντηση θα δοθεί από τους εργαζόμενους και τους άνεργους στο δρόμο. Η Αριστερά πρέπει να είναι παρούσα στους αγώνες αυτούς με όλα τα διαθέσιμα κινηματικά και πολιτικά μέσα!